

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: AELSAM
Sagsbeh.: DEPBHK
Koordineret med:
Sagsnr.: 1700589
Dok. nr.: 285349
Dato: 31. januar 2017

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

[Sundheds- og Ældreudvalget, Christiansborg, lokale 1-133, den 1. februar 2017 kl. 7.30-9.00]

Tale til samrådsspørgsmål BI og BJ om konkurser og private virksomheder i plejesektoren

Samrådsspørgsmål BI og BJ (stillet af Kirsten Normann Andersen (SF)).

Samrådsspørgsmål BI:

"Vil ministeren redegøre for, hvordan borgerne kan have tillid til private virksomheder i pleje- og omsorgssektoren, når de ansatte risikerer at miste deres stilling, hvis de påpeger uacceptable vilkår for de ansatte og dermed i sidste ende utilfredsstillende vilkår for borgernes pleje? For eksempel henvises til artiklen "Privat plejefirma fyrer tillidsrepræsentant" bragt på Århus Stiftstidendes hjemmeside den 8. november 2016: <http://stiften.dk/aarhus/privat-plejefirma-fyrer-tillidsrepraesentant.>"

Samrådsspørgsmål BJ:

"Hvad vil ministeren gøre for at sikre, at ældre og svage borgere kan have tillid til, at ansatte hos private virksomheder i pleje- og omsorgssektoren (herunder autoriserede sundhedspersoner) uhindret og uden fare for at miste deres job har mulighed for at reagere på uacceptable vilkår på egne og på borgernes vegne, når de finder det nødvendigt?"

Tak til spørgeren for invitationen til samrådet her i dag.

Der er stillet to samrådsspørgsmål om privatansattes mulighed for at ytre sig, og hvordan borgerne kan have tillid til private virksomheder i pleje- og omsorgssektoren, og hvad der er behov for at gøre for at styrke tilliden.

Jeg har aftalt med beskæftigelsesministeren, at jeg lægger ud med at besvare spørgsmålene i forhold til ældreplejen og de krav til kvalitet og tilsyn med plejen, som gælder for private og offentlige leverandører på området.

Derefter vil beskæftigelsesministeren redegøre for den ansættelsesretlige beskyttelse af privatansattes ytringer.

I spørgsmålene henvises der til en konkret sag på et privatdrevet plejehjem, som jeg ikke har mulighed for at gå ind i.

Men jeg kan sige, at jeg som ældreminister er optaget af borgernes frie valg. Vi er ikke alle ens, og vi har forskellige ønsker og behov. Derfor er det vigtigt, at borgerne har mulighed for at vælge mellem forskellige leverandører af personlig pleje, praktisk hjælp og madservice i eget hjem og mulighed for at vælge mellem forskellige boliger inden for plejehjemsområdet.

Det frie valg er der også bred opbakning til fra Folketinget, og som det er spørgeren bekendt, blev de nuværende regler for frit valg på hjemmehjælpsområdet indført af SRSF-regeringen med støtte fra Enhedslisten tilbage i 2013.

Kommunerne har i dag pligt til at skabe grundlag for, at modtagere af personlig og praktisk hjælp og madservice i eget hjem kan vælge mellem to eller flere leverandører, hvoraf den ene kan være kommunal.

Borgere, der er visiteret til en plejebolig, har ret til frit at vælge en plejebolig. Retten til frit valg gælder uanset boligens beliggenhed. Borgere, som ønsker at flytte i en plejebolig i en anden kommune, har således ret til at få anvist en plejebolig på lige fod med tilflytningskommunens egne borgere. Det forudsætter dog, at borgeren opfylder både betingelsen for at blive visiteret til en plejebolig i fraflytningskommunen og i tilflytningskommunen.

Det frie valg skaber en større mangfoldighed i tilbuddene, og det betyder, at borgerne har mulighed for at vælge et tilbud, der passer dem. Den mulighed skal vi ikke tage fra dem.

Uanset om det er offentlige eller private, der udfører opgaver på ældreområdet, er det afgørende, at borgerne kan have tillid til de medarbejdere, der leverer den daglige pleje og omsorg. Ligeledes er det vigtigt, at de ansatte oplever tillid fra deres arbejdsgiver.

- Tilliden er en forudsætning for, at borgere kan modtage en god ældrepleje, og at medarbejderne kan gå glade på arbejde.

Jeg vil gerne understrege, at det er de samme kvalitetskrav, der gælder for både kommunale og private leverandører af hjemmehjælp.

Private leverandører er ligesom den kommunale leverandør forpligtede til at følge de kvalitetsstandarder, som gælder i den enkelte kommune.

På samme måde er de autoriserede sundhedspersoner, der udfører sundhedsfaglige opgaver i forbindelse med en privat virksomheds udførelse af kommunale sundhedsydelser, undergivet nøjagtigt de samme sundhedsfaglige forpligtelser, som gælder for offentligt ansatte.

Det vil sige, uanset om en ældre borger bor på plejehjem eller modtager sundhedsydelser i eget hjem – og uanset om ydelsen leveres af en kommunal eller privat leverandør – så skal de autoriserede sundhedspersoner overholde disse forpligtelser.

Endelig har vi reglerne om tilsyn. Både i sundhedsloven og i serviceloven er der regler for, hvordan kommunerne skal føre tilsyn med den hjælp, som borgerne er visiteret til.

Det er sådan, at når en kommune ved lov har fået en opgave, så har kommunen også ansvaret for, at opgaven løses i overensstemmelse med lovgivningen.

- Det gælder uanset, om det er en kommunal eller en privat leverandør, der løser opgaven.

Det er kommunernes ansvar at føre tilsyn med den hjælp, omsorg og pleje, som den ældre borger er visiteret til efter serviceloven.

Kommunerne har pligt til at føre tilsyn med, at blandt andet personlig og praktisk hjælp løses i overensstemmelse med de afgørelser, der er truffet og i henhold til de vedtagne kvalitetsstandarder.

Tilsynsplikten gælder uanset, om det er en kommunal eller privat leverandør, der løser opgaven. Der er således ikke forskel på kommunens tilsynsforpligtelse for henholdsvis den kommunale og private leverandør.

Tilsynsplikten indebærer også, at kommunalbestyrelsen har pligt til at reagere, hvis den får informationer for eksempel fra borgere, herunder også ansatte om, at der er – eller kan være – grundlag for kritik.

Med det socialfaglige tilsyn skal kommunerne efter serviceloven hvert år foretage mindst ét uanmeldt tilsyn på plejehjem.

I forhold til det sundhedsfaglige tilsyn henhører dette under sundhedsministerens område.

Jeg kan oplyse, at det sundhedsfaglige tilsyn med behandlingssteder med bred opbakning fra Folketingets partier er ændret fra det løbende, såkaldte frekvensbaserede tilsyn på landets plejehjem til et risikobaseret og proaktivt tilsyn på alle behandlingssteder, der udfører sundhedsfaglig behandling, herunder også plejehjemmene.

Styrelsen for Patientsikkerhed har fortsat pligt til at gribe ind, hvis der konkret opstår mistanke om, at forholdene på et bestemt plejehjem ikke er sundhedsmæssigt forsvarlige.

Både det sundhedsfaglige og socialfaglige tilsyn er med til at sikre, at borgerne kan være trygge ved den hjælp og pleje, de modtager. Uanset om leverandøren er kommunal eller privat.

Sundheds- og Ældreministeriet gennemfører hvert andet år en brugerundersøgelse om hjemmehjælp i eget hjem. I undersøgelsen spørges et stort antal borgere blandt andet om tilfredsheden med den hjælp og pleje, de modtager.

Den seneste brugerundersøgelse er fra december 2015. Undersøgelsen viser, at de ældre generelt er tilfredse med både kommunale og private leverandører af praktisk hjælp og pleje.

- Blandt borgerne der modtager praktisk hjælp fra private leverandører var 86 pct. tilfredse eller meget tilfredse med hjælpen, mens det for borgere der modtager personlig pleje er 81 pct., der er tilfredse eller meget tilfredse med plejen.
- Det er på niveau med tilfredsheden blandt borgere, der modtager hjælp fra en kommunal leverandør.

Det fremgår også af undersøgelsen, at 70 pct. af alle hjemmehjælpsmodtagere mener, at det er meget vigtigt eller vigtigt, at der er frit valg af leverandør.

Vi ser også, at flere og flere benytter tilbuddet om en privat leverandør. Blandt de ældre, der modtager praktisk hjælp i eget hjem, benyttede næsten 50 pct. en privat leverandør i 2015. I 2008 var det 35 pct.

Regeringen ønsker at styrke borgernes selvbestemmelse og frie valg. Derfor vil vi igangsætte et analysearbejde med henblik på at afdække eventuelle barrierer for ældres muligheder for at kunne vælge selv.

- Ældre skal opleve, at deres ønsker og valg har vægt og tages alvorligt.

Jeg vil slutte af med at gentage, at der er de samme kvalitetskrav til kommunale og private leverandører på ældreområdet, og der føres de samme socialfaglige og sundhedsfaglige tilsyn med kommunale og private leverandører. Borgerne kan derfor have tillid til, at de får den hjælp og pleje, de har behov for.

Jeg vil nu give ordet til beskæftigelsesministeren.

Tak for ordet.